

Йордан Радичков

Януари

През големите студове на 1964 година, когато всички пътища па България бяха засипани с преспи и планините гърмяха от падането на лавините, в Черказки се втурнаха два коня с шейна. Те бяха полудели от страх и се хвърлиха бясно срещу хората, готови да хапят всичко, попаднало пред очите им. Конярите на стопанството, които бяха в кръчмата, изтичаха навън и макар да затъваха до гърди в преспите, взеха да викат, да махат с ръце и да хвърлят шапките си срещу животните. Конете вършееха по площада, цвилеха страшно и теглеха подире си шейната като играчка.

Цялата кръчма се изсипа навън, мъжете се втурнаха във верига, притиснаха конете до една ограда и въпреки че животните се изправяха на задните си крака, показвайки своите страшни зъби, успяха да хванат юздите им. Единият кон захапа един селянин за шубата и го хвърли върху керемидите на оградата. Селянинът плюсна горе, попремига и почна тъй силно да пищи, че другите се стъписаха. Той стоеше върху оградата, сочеше с ръце шейната и пишеше с все сили. Онези отдолу не можаха да разберат нищо и тръгнаха към шейната. Селянинът се плзна по керемидите и тупна в снега. Тогава онези, които отидоха до шейната, надникнаха и видяха в сандъка един убит вълк, една шуба и една карабина. Вълкът се бе изпънал и заемаше цялото дъно на шейната, зъбейки се на селяните.

Шубата и карабината бяха на коняря Иван Гелов. Той замина сутринта за града – тогава още имаше пъртина, два трактора бяха тръгнали в тъмно да търсят пътища през преспите. Докато се чудеха къде ли може да е останал Иван Гелов, селяните измъкнаха вълка на снега и онзи, който падна от оградата, изпъна опашката му и почна да го мери колко стъпки е дълъг. Другите взеха да разглеждат муцуната на звяра и къде е ударен. Той бе ударен в гърдите, там имаше замръзнала кръв, но макар и застрелян, се зъбеше страшно. Селяните го изправиха в снега, звярът бе вдървен и стоеше добре, потънал до корема в прясната.

Черказките кучета се втурнаха на площада и макар и да подвиваха опашките си, ръмжеха и потракваха със зъби: звярът, дори и мъртъв, ги предизвикваше и плашеше. Кравите надникнаха през оградите и взеха да мучат, заканвайки се на това космато животно. Селянки минаха оттам, плюха върху него и за всеки случай плюха и в пазвите си и отминаха, като се съгласиха по пътя, че на вълк вяра не трябва да имаш.

Докато всички шумяха пред кръчмата и разглеждаха изправения там звяр, един от конярите, роднина на Иван Гелов, се качи в шейната и почна да облича шубата. Конете още трепереха, но той държеше юздите

им с една ръка, а с другата закопчаваше шубата, вдигна яката ѝ, сетне прехвърли юздите на врата си и провери карабината. Тя бе заредена, в пачката липсваше само един патрон.

– С Иван Гелов нещо е станало – каза той на селяните – Ще отида да видя!

– Сигурно е останал на ханчето да пие вино.

– Може да е останал на ханчето да пие вино, а може и нещо друго да се е случило. Ще разбере каква е работата.

Конярят шибна конете и те се понесоха по пресните дири на шейната, изпълвайки въздуха със звъntenето на своите гъгравчета. Селяните останаха навън пред кръчмата, загледани подир шейната, която се отдалечаваше бързо. Сетне те погледнаха вълка, изправен върху снега, и влязоха пак в кръчмата. Навън останаха само кучетата. Много от тях не бяха виждали вълци, но бащите и дедите им бяха виждали вълци и то им стигаше, за да ръмжат. При това нека не забравяме, че всичко ставаше през големите януарски студове.

Мъжете пиеха в кръчмата и си разговаряха, че през тези януарски студове Балкан-експрес бил блокиран от снега на югославската граница, че в Хърватско глутници вълци нападали кошарите, че корабоплаването по Мисисипи било прекратено поради ледовете, че в Турция един пътнически влак с петстотин пасажери изчезнал в снежните преспи, а водите на река Марица са замръзнали, и тъй както си разговаряха, дочуха далечно звънтене и изтичаха вкупом навън.

Шейна още не се виждаше, но те чуваха ясно как се приближават звънчетата и как диво цвелят конете. Зад първите къщи се показва снежен облак и в облака самите коне. Животните тичаха бясно към кръчмата, оглушавайки пространството с цвиленето си. Но колкото и да сезираха, черказците не видяха човек в шейната. Те направиха плътна верига и спряха побеснелите коне, а когато надникнаха в шейната, видяха, че там на дъното на сандъка лежи изпънат един вълк, шубата и карабината на Иван Гелов. Роднината на Иван Гелов го нямаше.

Селяните измъкнаха втория вълк на снега, направиха го до другия пред кръчмата и онзи, който бе хвърлен от коня върху оградата, изпъна опашката му и пак почна да мери колко стъпки е дълъг. Той мереше, а зъбите му тракаха от студа и тъй беше наежен, сякаш очакваше, че всеки миг вълкът може да го захапне. И докато той мереше наежен, един коняря, приятел на Иван Гелов, се качи в шейната.

– Тук има някаква тайна – каза той. – Ще отида да разбере каква е истината.

– Има тайна и тя сигурно е в ханчето – му казаха.

Черказките селяни познаваха виното на туй ханче.

Конярят провери пушката (сега в пачката липсваха два патрона) и като се уви хубаво в шубата, препусна по обратния път. Селяните постояха навън при вълците и кучетата и пак хлътнаха в кръчмата, като се смееха високо на шегата на Иван Гелов и на неговия роднина. Те се топлеха вътре и си бърбеха, че в Западна Германия са станали верижни катастрофи по едно голямо шосе, че в Холандия армията се е захванала с доставката на въглища и че ако сега някой обяви война на Холандия, то веднага ще я превземе; казаха си още, че у съседите двеста прасета измръзнали във фермите и че не знам къде си прасцали хеликоптери. Те си преповтаряха всичко, което бяха чули по радиото във връзка с големите януарски студове, и си мислеха, че никой от тях не помни такъв януари. Такива студове не било имало дори по времето на Библията. И тъй както си бърбеха, черказци чуха отново познатия звън на шейната и цвиленето. Изтичаха навън и видяха зад първите къщи на Черказки отново облака от сняг и в облака самите коне. Животните гледаха страшно, цвиленето им приличаше на пищене, но никой не можеше да разбере какво викат тези побеснели коне. Имаха вече опит в спирането, неколцина се хвърлиха към юздите и увиснаха на тях, а когато погледнаха в сандъка на шейната, видяха за трети път същата картина.

Там на дъното лежеше един убит вълк, шубата и карабината на Иван Гелов.

Случилото се дотук бе колкото любопитно, толкова и предизвикателно. Измъкнаха третия вълк при другите и докато конете цвилеха над главите им, изхвърляйки облаци пара, почнаха да се съвещават какво да правят. Те хич и не слушаха конете, нито пък воя на кучетата, а се чуваха възгласи: „Към ханчето! Към ханчето!“ Селяните обърнаха шейната и в нея се качи една голяма група. В групата бе и Иван Гамаша, същият, който твърдеше, че корабоплаването по Мисисипи е прекратено поради ледовете. Той хвана юздите, размаха камшика и конете пак се втурнаха по познатата пърина. Мъжете насядаха в сандъка и почнаха да пеят, мислейки за ханчето и за неговото вино.

Полето пред тях имаше синкав оттенък.

После синкавото стана лилаво.

Денят, изгасваше постепенно и лек дим изплува над снега. Това бе първият мрак, още прозрачен, накъсан от студа, танцуващ върху студения сняг. Пред шейната заподскача и ниска гора. Тя с мъка държеше белия товар върху себе си и надничаше крехка и черна, загледана към

пъртината. Конете тръгнаха в тръс и ту наостряха ушите си, ту ги прилепваха назад, сякаш заслужани в нещо. Мъжете също млъкнаха, очаквайки нещо да се втурне срещу тях из тази смълчана гора, и пулсът на звънчетата почна да ги тревожи. Звънът все повече замираше, ставаше бавен, притихнал, сякаш самита звънчета се вслушваха в нещо и се боеха, тъй както се боеха и селяните.

Но гората се изниза назад, показа се отново полето, равно и бяло, мъжете се размърдаха, а Иван Гамаша каза:

– И тук няма нищо!

– На ханчето, на ханчето! – казаха другите селяни. – Там ще разберем истината!

Но те едва успяха да кажат това, и видяха нещо черно на пъртината. То бе голямо и се движеше, огъваше се, разкъсваше се и пак се събираше. Сетне това черно се разпръсна, косматото и настръхнало, и застана от двете страни на пътя.

Бяха вълци.

Конете спряха и почнаха да се притискат един в друг. Селяните се изправиха в шейната. Вълците доближиха шейната от двете страни, като подтичваха ребром, поднасяйки задниците си, а два застанаха отпред и клекнаха. Те гледаха с любопитство и никак не бързаха. Иван Гамаша взе карабината, прицели се и гръмна. Един вълк подскочи във въздуха, опита се да захапне нещо, но не успя и падна в снега, разравяйки го с нозе.

Другите, наскачаха и изчезнаха бързо в гстеещия мрак. Мъжете се вираха, очаквайки да ги видят отново, но виждаха само бялото снежно поле. Те постояха още малко в шейната, сетне слязоха на пътя да се поразтърчат. Един от конярите хвана юздите, за да обърне шейната отново към Черказки, но те затънаха в дълбока пряспа и трябваше да дойдат и другите, за да тикат, докато шейната излезе на пъртината. Цялата група се събра отново. Докато те разговаряха, Иван Гамаша взе убития вълк и го хвърли в сандъка на шейната.

Конете внезапно се втурнаха по пъртината.

Тяхното бясно цивилно изпълни цялото пространство, то бе толкова неочаквано и толкова страшно прозвуча сред здрача, сякаш всичко се строши и се разсипа над селяните. В първия миг те стояха като втрещени, после Иван Гамаша се спусна по пътя и почна да вика конете, макар че те вече се губеха в края на полето, полудели от звяра в шейната.

Когато Иван Гамаша млъкна, мъжете дочуха някакъв шум край себе си, сякаш се движеше сняг, нещо шептеше и съскаше, все по-плътно

и по-плътно и в студения мрак се появиха вълците. Те подтичваха, душеха въздуха, поспираха се и пак правеха своите прибежки, докато стигнаха съвсем близко до селяните, и описвайки малка дъга, налякаха край пътя. Те клечеха и гледаха любопитно топлата група, която дишаше пара насреща им.

Тогавя Иван Гамаша каза:

– Точно така е станало и с Иван Гелов, че и с другите двама, които тръгнаха да търсят Иван Гелов...

По това време останалите в кръчмата селяни дочуха отново звъна на шейната и за четвърти път излязоха навън. За четвърти път те надникнаха в шейната и видяха, че там на дъното на сандъка лежи изпънат един вълк, шубата и карабината на Иван Гелов. Измъкнаха четвъртия вълк на снега, изправиха го до другите пред кръчмата и онзи, който бе хвърлен от коня върху оградата, изпъна опашката му, за да премери колко стъпки е дълъг.

Всички селяни се накачиха в шейната с изключение на онзи, който бе ухапан от коня. Мъжете провериха карабината и видяха, че в пачката има още един патрон. Те попитаха останалия селянин няма ли да дойде с тях, за да разберат каква е работата, но той им каза, че няма да дойде, защото няма да има кой да свали следващия вълк от шейната и да го премери колко стъпки е дълъг.

Следващият вълк бе дълъг седем стъпки.

КРАЙ

© 1965 Йордан Радичков

Разпознаване и редакция: Mandog, 2008

Публикация

Йордан Радичков. Свирепо настроение
Разкази. Второ издание

Редактор: Марта Владова
Художник: Петър Добрев
Технически редактор: Ронка Кръстанова
Коректор: Станка Митрополитска

Издателски № 8716. Печатни коли 6,50. Формат 84/108/32
ISBN 954-445-022-x

Издателство „Христо Ботев“, София
Предпечатна подготовка: МИС – ИПК „Родина“
Печат: ДФ Полиграфически комбинат, София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8226>]